

[B] **EN ZO STAAT DE MENS ALLEEN.
“IN GOEDE HANDEN” VAN ROBBERT WELAGEN**

Na vier originele, maar in sfeer vergelijkbare romans publiceerde Robbert Welagen in 2014 *Het verdwijnen van Robbert*, een roman waarmee hij zijn schrijverschap vernieuwde en die hem een nominatie voor de shortlist van de Libris Literatuurprijs 2014 opleverde. In die roman ging Welagen terug in de tijd, naar 2006, het jaar waarin zijn debuut *Lipari* verscheen. In werkelijkheid zouden er daarna met *Philippe's middagen*, *Verre vrienden* en *Porta Romana* in rap tempo nog drie romans volgen – een reeks hoogwaardige, verstilte boeken – maar om een of andere reden besloot Welagen om “zijn” geschiedenis te herschrijven. Hij liet de Robbert in zijn boek de pen aan de wilgen hangen, de boel oppakken en een nieuw leven opbouwen, ergens in een vaag plaatsje in Duitsland. Met *Het verdwijnen van Robbert* overschreef Welagen kortom zijn eigen autobiografie. Misschien wel omdat hij benieuwd was wat er van zijn leven zou zijn terechtgekomen als hij niet al die uren achter een scherm had doorgebracht, tikkend aan een oeuvre.¹

Je zou kunnen zeggen dat Welagen in *In goede handen* dit experiment, in een andere vorm weliswaar, voortzet. Erik Bergmans, een kinderloze illustrator die samenwoont met zijn vriendin Carolien, ziet op een dag een man lopen die veel fysieke gelijkenis met hem vertoont. Hij volgt de man, observeert hem in zijn huis en hij raakt geboeid door dat leven dat zich voor zijn ogen ontvouwt. Het is alsof hij naar een andere versie van zichzelf zit te kijken; alsof hij ergens op een punt in zijn leven is opgesplitst in twee ikken: een ik die Erik heet en illustrator werd en een ik die daar in dat fraaie huis een leven leidt dat duidelijk burgerlijker en comfortabeler is dan het zijne.

De aanjager achter dit observeren is de eventuele toevoeging van een kind in het leven van Erik en Carolien. Zij wil wel, hij heeft zijn bedenkingen. Of beter: bedenking, want het vraagstuk van wel of niet voortplanten benadert hij vanuit een duik in het verleden. In het tweede deel van deze driedelige roman graaft hij in zijn herinneringen, omdat daar blijkbaar iets in te vinden is dat zijn twijfels over het ouderschap kan verklaren.

Dubbelgangers in de film *The Double* (2013).

Het is het emotioneel meest geladen deel van de roman. De jonge Erik was een gelukkig kind dat vriendjes had, sportte en goed kon leren. Maar toen zijn ouders in een huwelijks crisis terecht kwamen, ging er veel mis. De vader en moeder ontpopten zich als egoïsten die plotseling geen zin meer leken te hebben om Erik op te voeden. Samenvattend doet de karakterontwikkeling die Erik rond zijn twaalfde ingaat, denken aan het gedicht 'Een kleine barst' van Jan Arends: "Een/kleine barst/wordt/een scheur./Een/scheur/wordt/een kloof./ En zo/ staat de mens/ alleen." Zijn uitlaatklep wordt het tekenen. Waar hij later dus zijn beroep van maakt.

Een roman is een vertelling en geen theoretische verhandeling, maar desondanks ben je toch een beetje verbaasd dat Welagen zijn Erik dáár naar een antwoord laat zoeken op de vraag of hij vader moet worden. Alsof in de reconstructie van het opgeblazen huwelijk van je ouders een antwoord te vinden is op de vraag of je kinderen moet nemen. De reconstructie is, nogmaals, roerend genoeg, maar heeft toch echt weinig te maken met de vraag waar Erik mee worstelt. Het heeft er de schijn van dat Welagen zich te veel heeft laten aansteken door het modieuze idee dat een kind een genetische kopie is van zijn ouders. Het huwelijk is natuurlijk gewoon gesneuveld door contextuele omstandigheden waar Erik en zijn vriendin nooit in zullen belanden.

In de rand van de roman zijn echter wel verklaringen te vinden die Eriks twijfel

onderbouwen. Het gaat bijvoorbeeld opvallend vaak, impliciet en expliciet, over de schaarse financiën waarmee Erik zich als "creatieveling" moet bedruipen. Zijn dubbelganger bespiedend denkt hij: "(...) ergens in mijn leven kwam ik op een ander pad terecht, het ongeplaveide pad der kunstzinnigheid. Dat leven vond ik een tijdlang het best mogelijke – een leven van verbeelding en vrijheid – maar langzaam verloor het zijn glans. Steeds scherper begon ik in te zien wat eraan ontbrak. Keuzemogelijkheden, comfort. En nu zou ik niets liever willen dan een leven zoals ik daarbinnen zie." Even later, als Erik langs een mooi huis in een bos loopt, merkt hij op: "Konden we daar maar wonen, zeggen Carolien en ik met een zucht tegen elkaar als we er langs wandelen." En nog even later gaat het over een bepaald soort superieur biologisch brood, dat het stel wel eens in het weekend koopt "als ze zichzelf willen trakteren". Tja, als daar al nauwelijks geld voor is, dan kan er inderdaad moeilijk een derde mond gevoed worden.

Wie Eriks leven en geschiedenis gaat interpreteren, en wat moet je anders als lezer, zal nog iets anders opmerken. Iets dat doet denken aan de vader-zoonrelatie in Michel Houellebecq's *De kaart en het gebied*, in Nederland in vertaling uitgekomen in 2011. Hierin heeft de zoon, de kunstenaar Jed Martin die het hoofdpersonage van de roman is, regelmatig ontmoetingen met zijn vader, een architect in ruste. Die vader geeft op zeker moment ontgoocheld aan

Jed toe dat hij zichzelf als een mislukkeling ziet, omdat hij er tijdens zijn werkende bestaan niet in geslaagd is de gebouwen te maken die hij wilde maken: hij heeft toegegeven aan de druk om ontwerpen te maken die hem weliswaar rijk maakten, maar die zo lelijk als de nacht waren en waar hij zich voor schaamde. Eriks vader zit in een vergelijkbaar parket. Hij is een fotograaf wiens carrière niet van de grond is gekomen, zodat hij producten fotografeert voor folders van winkelketens. En Erik? Die is in zoverre kunstenaar dat hij illustraties maakt voor kranten. Je hoort hem er niet over klagen, maar het is niet overdreven om in zijn werk eerder lopendebandwerk te zien dan een “noodzaak”. Nu al zo krap zitten: wat moet Erik dan straks allemaal gaan doen om een kind te voeden? Zich verlagen zoals zijn vader zich verlaagde? Nogmaals: je moet deze interpretatie echt uit *In goede handen* trékken, want Welagen is te etherisch, te veel een gentleman-schrijver om zoiets zakelijks en ongemakelijks frontaal op je af te vuren.

SEBASTIAAN KORT

ROBBERT WELAGEN, *In goede handen*, Nijgh & Van Ditmar, Amsterdam, 2015, 157 p.

Noot

(1) HAROLD VAN DIJK, “Het gat van de volwassenheid. Proza van Robbert Welagen”, *Ons Erfdeel*, jg. 57 (2014), nr. 2, pp. 143-146.
